

“La independència només depèn de la nostra voluntat”

Alfons López Tena (Sagunt, Camp de Morvedre, 1957) és vocal del Consell General del Poder Judicial. És un dels impulsors del Cercle d'Estudis Sobiranistes, fundació que aposta per la via independentista, partint del pragmatisme i de la constatació que s'ha esgotat la via autonomista. De moment, defensen la viabilitat de convocar referèndums a Catalunya.

És un debat real, això de fer un referèndum per l'autodeterminació, o una de les tempestes d'estiu habituals en política catalana?

—No s'ha d'excloure que hi ha tempestes d'aquestes... En tot cas, és indicativa de l'esgotament del règim autònom i el fracàs del nou Estatut. Precisament hem impulsat el Cercle d'Estudis Sobiranistes per evitar que això sigui només una tempesta. Tot al contrari, volem que funcioni, que sigui pragmàtic i que produeixi efectes que no siguin purament declaracions.

—Però és possible realment fer un referèndum d'autodeterminació?

—És possible amb la normativa interna espanyola. Primer, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya —la llei orgànica 6/2006, una llei espanyola aprovada pel Congrés dels Diputats i pel Senat—, a l'article 122 atribueix a la Generalitat de Catalunya, per primera vegada, la competència exclusiva en la convocatòria de consultes populars, i a l'article 29 recull la iniciativa popular en diversos àmbits, entre els quals les consultes populars.

És cert que hi ha dues limitacions. Per una banda, ha de ser una consulta en l'àmbit de les competències de la Generalitat o dels Ajuntaments. I, per una altra banda, l'autorització per a convocar un referèndum concret, segons l'article

149.1.32 de la Constitució, correspon al president del govern espanyol.

Al vice-president del govern de la Generalitat, Josep Lluís Carod-Rovira, i al secretari general de CDC, Artur Mas, els hem explicat que hi ha aquesta possibilitat; que depèn exclusivament del Parlament la possibilitat d'elaborar aquesta llei.

—La llei permetria convocar un referèndum d'autodeterminació?

—La llei significaria, primer, un pas important en l'aprofundiment democràtic i de la participació ciutadana. I comportaria que la Generalitat de Catalunya podria convocar referèndums. L'única competència que té l'estat en aquesta matèria és l'autorització d'aquests referèndums. Però ara no parlem de convocar aquest referèndum, sinó d'establir les vies que permetrien convocar referèndums a Catalunya: o bé per iniciativa de la Generalitat, o bé per iniciativa popular.

—Però els recursos contra l'Estatut al Tribunal Constitucional no poden tallar aquesta via oberta?

—No, perquè el PP ha recorregut una part marginal que no tocaria gens aquesta via. I no podrien recórrer-hi ni que volguessin, perquè compleix l'article 149 de la Constitució, que estableix que l'organització d'una convocatòria de consulta popular, per via d'un re-

ferèndum, necessita l'autorització del president del govern espanyol.

—I ha de ser un referèndum sobre un tema competència de la Generalitat?

—Sí.

—Però la sobirania no és una competència de l'estat?

—Segons com es miri. Aquí vull fer un incís. La manera d'aconseguir la independència de Catalunya és la mateixa per la qual Fernández Miranda va desmuntar la dictadura de Franco, que és anant de “la Ley a la Ley”. Ara, un cop reconeguda la competència de la Generalitat, cal fer la llei que permeti convocar referèndums. Això, en si mateix, ja és positiu.

Quant al referèndum d'autodeterminació, no és competència de la Generalitat declarar la independència de Catalunya, però sí que és competència de la Generalitat promoure reformes legislatives o constitucionals. Per tant, és plenament constitucional un referèndum en el qual la Generalitat convoqui i demani si, per exemple, “autoritzeu el govern de la Generalitat a promoure les reformes legals necessàries per reconèixer el dret de Catalunya a l'autodeterminació i per establir un estat independent dins la Comunitat Europea?” La pregunta és plenament constitucional, perquè la Generalitat sí que té competències per a promoure reformes legals i constitucionals.

—Per tant, no es votaria la independència, sinó la capacitat de negociar-la.

—Exactament. I és allò mateix que es va preguntar al Quebec: no per la independència, sinó per autoritzar el govern a negociar amb el govern del Canadà. I és això mateix que es proposa també a Escòcia: demanar per autoritzar a negociar les condicions de la separació i de la constitució d'un estat independent.

Internacionalment, el dret a l'autodeterminació és reconegut, és al pacte

de drets civils i polítics de l'ONU, subscrit per l'estat espanyol. Per una altra banda, tothom admet el dret a l'autodeterminació, però, fins i tot per principi democràtic –com apunta l'informe de l'alt tribunal canadenc–, cal que el govern negociï les condicions de la independència de bona fe. Afegim-hi també que, quan es va unificar Alemanya, hi va haver una declaració de la Comissió Europea en la qual saludava l'ingrés de la RDA, que havia exercit el seu dret d'autodeterminació. També, en el cas irlandès, els Acords del Divendres Sant entre els governs britànic i irlandès es van establir reconeixent el dret d'autodeterminació d'Irlanda del Nord. I el darrer cas ha estat l'organització, per part de la UE, del referèndum d'independència de Montenegro. O ara, la independència de Kosovo, que té el suport internacional, bàsicament dels EUA... que és el que més importa en aquestes matèries.

—Però aquesta jurisprudència internacional pot servir de res a Espanya?

—A veure, nosaltres no parlem del referèndum, sinó de fer-ne possible la celebració. Però posem-nos en l'escenari que, un cop feta la llei –plenament constitucional i estatutària–, i en un context d'una clara majoria de govern i parlamentària que volgués anar per aquest camí, la Generalitat convoca un referèndum en la línia que deia abans. No s'hi pot oposar res, segons la Constitució i la llei espanyola.

—Us heu reunit amb Carod-Rovira i amb Mas. ERC i CiU avui són majoria; per tant, podrien portar endavant una llei com aquesta. Fins i tot podríeu aconseguir més suports?

—Una proposta d'aquesta mena ha de poder aconseguir més suports, com per exemple, ICV. O fins i tot els socialistes, o el PP i tot. Parlem d'aprofundiment democràtic. I, a més a més, en l'àmbit local això ja ha estat reconegut des de 1985, a la llei de règim local. L'única novetat és que això ara també ho pot fer la Generalitat. A més a més, és una forma d'estimular la participació democràtica. Per tant, negar l'oportunitat de sentir la veu del poble, difícilment ho pot fer cap partit.

Una altra cosa és que un partit sigui contrari a convocar un referèndum

concret. Però la capacitat de convocar referèndums, en general, repeteixo, és a l'Estatut.

—Heu previst d'explicar la proposta a més formacions?

—Sí, és previst de fer trobades tant amb el PSC com amb ICV. I amb els ex-presidents de la Generalitat. De fet, ja tenim la cita per a la reunió amb el president Pujol. I estem pendents de la del president Maragall.

—Després de fer la llei, si continua essent necessària l'autorització del president espanyol, no som al mateix lloc?

—No. Posem-nos en la situació que hi ha un clima majoritari a favor d'això; que dos o tres milions de signatures demanen la convocatòria d'aquest referèndum, en la línia constitucional que deia. Imaginem que un nombre important d'ajuntaments de Catalunya aproven resolucions a favor de la convocatòria; i finalment ho aprova el Parlament de Catalunya. En vista d'això, en quina situació es trobaria el president del govern espanyol que hi hagués en aquell moment?

—Anem al pas següent. Es permet fer un referèndum i guanya l'opció de la separació. Qualsevol reforma institucional necessita la majoria del Congrés. És el mateix mur amb el qual ha topat l'Estatut, no?

—No parlem del mateix, perquè no parlem d'un estatut. Aquí ja hi entren les forces internacionals: la UE, els

EUA, l'OTAN, l'ONU... Això ja és jugar seriosament. Però per poder fer-ho mai, primer cal fer la llei que permet la legislació espanyola.

—Seguint en aquesta línia de política-ficció...

—Ep, que no és política-ficció, de cap manera.

—Em referia al darrer pas...

—Tampoc no ho és. La independència només depèn de la nostra voluntat.

—Aquesta via per a Catalunya, pot seguir-se a més territoris dels Països Catalans?

—Espero que sí. Però depèn, d'una banda que hi hagi la via legal per a fer-ho, cosa que a l'Estatut del País Valencià, al de les Illes i al d'Aragó –en referència a la Franja–, que jo sàpiga, no hi és. Això és una novetat del nou Estatut de Catalunya. No era a l'anterior estatut català, ni al del País Basc. I, per una altra banda, depèn de la voluntat social i de les forces polítiques.

Depèn d'això. I ara com ara, no crec que les forces polítiques del País Valencià vulguin anar més enllà d'allò de l'himne de Serrano: "ofrendar nuevas glorias a España".

Les vies legals són les adients per a mantenir una situació d'estabilitat social. Però són al servei de la voluntat social majoritària. Si no hi ha una voluntat social majoritària, tant se val què diguin les lleis.

Enric Rimbau